

Merre tartanak?

Csoportgazdaságok a járásban

A közelmúltban a járási párt-végrehajtóbizottság és a járási tanács végrehajtó bizottsága együttes ülésen vitatta meg a csoportgazdaságok helyzetét. Keresték a megoldásokat azokra az égető problémákra, melyek csaknem 7 ezer parasztcsaládot érintenek a szegedi járásban, s akik 17 termelőszövetkezeti csoportgazdaságban dolgoznak és 45 ezer kataszteri hold földet művelnek. A csoportgazdaságok jelentőségét csak növeli, hogy birtokukban van a szegedi járás szőlő- és gyümölcs-kultúrájának jelentős hányada, s igen fontos népgazdasági érdek fűződik ahhoz, hogy ezek a kultúrák ne rekedjenek meg a fejlődésben. Továbbá: növekednek ezen a kisebb járásnak is beillő területen a szántóföldi növénytermesztés és az állattenyésztés színvonalára.

A szegedi járás termelőszövetkezeti csoportjai eddig lényegében megfeleltek azoknak a politikai, gazdasági követelményeknek, amelyeket a párt és a kormány a mezőgazdaság szocialista átvezetését követő években eléjük állított, jóllehet számos tekintetben hátrányosabb elbírálásban részesültek, mint a mezőgazdasági termelőszövetkezetek. Amint az együttes ülésen is kifejezésre jutott ez, 1960-ban és 61-ben a szegedi járás hat községében — Bordányban, Domaszéken, Ásótthalmon, Mórashalmon és Zákányszéken — egyáltalán nem azért alakultak csoportgazdaságok, mert a parasztság — éppúgy, mint más helyeken — nem lépett volna be az egyéni mezőgazdasági tsz-ekbe. Sokkal inkább arról volt szó, hogy a párt és a kormány abban az időben nem látott alapos biztosítékot arra, hogy a gyümölcs- és szőlőtermesztés átmenetileg sem esik vissza.

Méltatlanul alakult ki tehát a csoportgazdaságok körül az a hibás felfogás, hogy ezek a szocialista tulajdon valamiféle „korcs” és nem kívánatos formáját képviselik a tsz-ekkel szemben.

A tsz-csoportokban is időben lezajlott az általános földbirtokrendezés; a tanya-teleket és a hozzájuk tartozó kisebb kerteket kivéve a tsz-csoportokban is közös tulajdonba került a föld. A gazdaságokon belül létrejöttek a közös alapok. 1967-ben már 4966 hold föld tartozott a 17 csoportgazdaság közös művelésébe. Ebből 1126 hold volt a gyümölcsös, 725 hold a szőlő. Az összes közös vagyon értéke megközelíti a 100 millió forintot, a halmazzatlan termelési érték pedig 1967-ben az előző évihez képest 62,6 százalékkal növekedett. Árbevételük 41,6 százalékos növekedést mutatnak járási szinten. Nőtt a

tagság közösből eredő jövedelme is. Jellemző, hogy a közös munkában részt vevő gazdák száma 23 százalékkal volt nagyobb tavaly, mint egy évvel korábban. Az egyénileg művelt földterületek után a tagság évente 9 és 10 millió forint közötti összeggel járul hozzá a közös alapokhoz. Ezt az összeget részben beruházásokra, új ültetvényekre, gépek vásárlására fordítják, részben pedig ebből fedezik az adminisztráció és az irányítás költségeit.

Az összkép kedvezőnek mondható, azonban korántsem ilyen egyértelműen jó a helyzet, ha külön-külön is megvizsgáljuk a csoportgazdaságok helyzetét. Például a Zákányszéki Homokkultúra Tsz-csoportban 1967-ig 897 kataszteri holdat vontak a mezőgazdasági tsz-ekével azonos szintű közös művelésre, a domaszéki Béke Tszcs-nek viszont csupán 60, vagy ugyanitt a Búzakalásznak 68, a Szőlőskert Tszcs-nek pedig 99 hold a közösen művelt területe. Hasonlóan nagyok a különbségek a beruházásban, a közös építkezésekben és a telepítésekben. A vezetők nem egyformán jól gazdálkodtak, a tagság évente befizetett, a közös alapok fejlesztésére szánt forrásaival. Sok helyen, érdemtelenül nagy fizetéseket vesznek fel egyes vezetők, s így a tagság pénzének nagy hányadát felélik. Pedig — amint a két végrehajtó bizottság együttes ülése is megállapította ezt — az lenne az egészséges, ha a vezetés és az adminisztráció költségeit már a gazdálkodás tiszta nyereségéből és a segédüzemek bevételeiből tudnák fedezni. Vita alakult ki afelől: mi lenne a jobb, felülvizsgálni a vezetői jövedelmeket, és ahol ez indokolt, leszállítani a realitások határáig, vagy pedig a munka mércejét kellene magasabb szintre állítani?

Megállapította a két végrehajtó bizottság, hogy jelenleg legalább 800 hold földdel lehetne növelni a tsz-csoportokban a közös táblákat, ha elfogadnák a földet az önként, akik saját kezelésükből a közösbe szeretnék azt juttatni. A felajánlott szőlőket, gyümölcsösöket kivágatják, így csak 2—4 aranykoronás homokkánt jöhet számításba a terület. Ez nagyon kedvezőtlen a felajánlók számára, akik többségükben előregedett parasztemberek, s az aranykoronák alacsony száma miatt még annyi földjadaradékok sem kaphatnak, ami minimálisan szükséges lenne öreg napjaik anyagi alapjává. Ugyanakkor a termelőszövetkezeti csoportforma mostanáig még a 260 forintos öregségi járulékot vagy kezdő nyugdíjat sem bizto-

síthatja. Csak a közelmúltban született meg a TOT elvi állásfoglalása, hogy a sajátos körülményeknek megfelelően a termelőszövetkezeti csoportokban dolgozó gazdák társadalombiztosítását is rendezni kell. Ez indokolt társadalmi igény. Mostanáig például az a kifejezetten közösen dolgozó csoportgazda nem tarthatott igényt nyugdíjra, aki a tsz-tagokkal azonos szintű munkát végzett. Az ügyet amiatt is szükséges rendezni, mert a csoportgazdaságok tagsága rohamosan öregszik. Ehhez szükséges a felsőbb szervek állásfoglalása is. El kell ismerni, hogy a tsz-csoport a szocialista mezőgazdaság fejlesztésének sajátos formája, eszköze.

A tagság szociális gondjainak megoldása érdekében sokat tehetnek maguk a tsz-csoportok is. A két végrehajtó bizottság arra az álláspontra jutott, hogy a felajánlott földeket nem szabad visszautasítani, vagy a közösbé vételüket feltételekhez kötni, hanem gyarapítani kell ezekkel a közös alapokat.

A gyorsabb fejlődés érdekében szükségesnek mutatkozik helyenként a gazdaságok ésszerű egyesítése is. Ez is a tagság személyes érdekeit szolgálja: kevesebb lenne a vezetőik és alkalmazottak száma, csökkentene a gazdálkodás általános költségei, több pénz jutna szociális, kulturális célokra. S nem utolsósorban az egyesített erők révén meggyorsulhatnának a beruházások is. A földek elfogadását azonban számos helyen népszerűtlen feladatnak tartják. Ugyanis a kisebb-nagyobb parcellákat közös táblákba kellene vonni, s ez azt jelentené, hogy egyes tagok jelenleg használatban lévő területeit ki kellene cserélni. Azt gondolják egyesek, meg kell hagyni ezt a tanácsoknak. Pedig ez nem állam feladat.

A csoportgazdaságok tagjai, amint a két végrehajtó bizottság megállapította, az adózásban is hátrányosabb helyzetbe jutottak a termelőszövetkezeteknél, s ez is nehezíti az önálló vállalati rendszerű gazdálkodás kifejlődését. E problémára egy másik cikkünkben térünk ki.

Csepri József

Következik:
Maguk döntenek

Tóth Béla:

A rikkancs

Egy szegedi újságáros félszázados emlékei újságokról, szerkesztőkről, történelemről

A Szegedi Friss Újság is nagyítóval kereste a témát, de neki is inkább csak törpe anyagok akadtak a horgára. Kiszikkasztott ez az esős és mégis forró nyár mindent. Ize szerint ez az újság, a szegedi Friss Újság pletykázó, nagyvilági jó értelemmel játszóknak tűnt előttem mindig. Nem árultam, de rendszeresen beleolvastam. A Naplósok nem sokra becsülték, azt állították róla, hogy ollóval írták, jobban mondván nyírták össze. Tudniillik úgy nyírták hozzá az anyagot más lapokból. Hétköznap négy oldalon jelent meg 2 fillérért. A népek ezt nevezték grajccáros újságnak. Amennyire én meg tudtam és tudom ítélni, politikai irányvonalt tekintve nemigen tartozott sehová. Fejfájás nélkül közölte, ami az ollója alá került. Felülösen szerkesztette Újlaki Tóni bácsi, kiadta Endrényi Lajos bácsi. A szerkesztőség és a nyomda háza ma is megvan a Jókai utcában, a nyomda helyén ma a MÁV

A NÍLUS MENTÉN

Kövek, kincsek, emberek

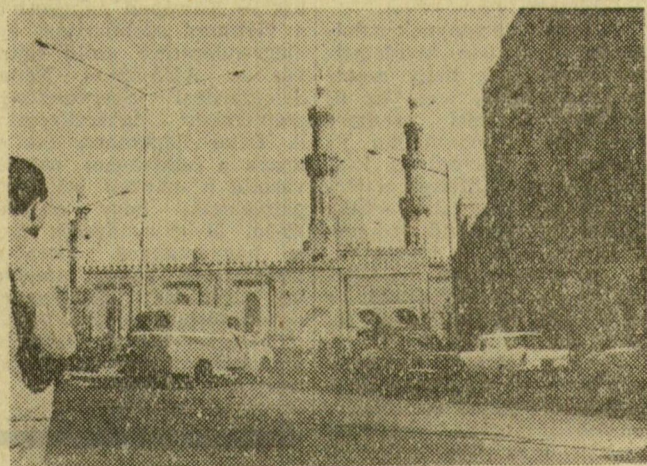
Egyiptom történetében nem könnyű eligazodni — szegény nebulók, kíváncsi lennék, hogy tudják megatolni? — A könyvek irrott betűinél sokkal többet ad a múzeumok anyaga. Csak egyről szeretnék beszélni — az Egyiptomi Múzeumról.

A katalógusok szerint több, mint 100 ezer kiállítási tárgy van az Egyiptomi Múzeumban, de még a kertjét is szürke gránit szfinkszek díszítik. A látogató figyelmét tapintatosan felhívják arra, melyik teremben található a fontosabb látnivalók (ezeröttszáz tárgyat sorolnak fel!), s felszólítják az embert, hogy a nyitvatartási időről meg ne feledkezzék... Vigyázni kell, könnyen elfelejtkeznek itt mindenki a külvilágról.

A látnivalókról könyveket kellene tudni, olvasni — vagy semmit. S talán aki nem készül, nagyobb élménnyel távozik majd. Vagy mégse? Nagy alkotásokkal találkozni — mindig megdöbbenő. Az arányokat, méreteket le lehet írni a reprodukciók mellé — de elképzelni soha. III. Amenhotep és feleségének ülésobra nyomasztóan, emberfeletti hatalmas, 7—8 méter magas, a híres — minden művészettörténelem könyvben szereplő — írásokhoz 60—70 centiméter.

A művészetet sem „méterre” mérik. Megfoghatatlan érzés: ilyen művészi törekvések voltak 3 ezer évvel ezelőtt. S ilyen művészek! Mykerinos fáraó jellemét, egész valóját egy tört-ritmusú szoborból kiolvashatjuk. Szigorú arcvonások, lágy mozdulatú testtartás — a művész megrendelése dolgozott, szigorúnak, megközelíthetetlennek, hatalmasnak ábrázolta a fáraót. De mert művész volt, nem hiányzik az igazmondás sem: esendő-haladó ez a fáraó, nehéz neki a szigorú arcára erőltetnie. Ember ő is. Talán rendes ember. Csak — fáraó.

Nem különös, hogy a teljesség okoz hiányérzetet? Ha sikerült volna a sírrablóknak — ez is évezredek foglalkozás itt — Tut-Anch-Amon fáraó sírját is felfedezni a Királyok völgyében, ma aligha hangzana ismerősként ez a név, s aligha tudnánk: mi mindent temettek el a fáraókkal együtt. S éppen ez, hogy egyetlen teljes síranyag van együtt, ingerli az embert: mi minden lehetett a hatalmas és gazdag fáraók sírjában? A hirtelen elhalt, 20 éves, beteges ifjú arany-maszkjáról és trónszékéről köteteket írtak; a kincsek,

A több mint ezeréves Al-Ashar egyetem, amelynek napjainkban 25 ezer hallgatója van

arany használati tárgyak, ékszerek, apró szobrok — lélegzetelállítóan szépek. S mindent csak 1922 óta ismeri a világ, Carnavon és Carter angol kutatók akkor lelték meg. Azt mondják, a háború miatt kevés most az idegen. Itt — néhány iskoláscsoportot kivéve — csak külföldi turisták vannak. Mellettem egy francia pár, csaknem megnémetült a csodálkozástól, amint meglátták az ifjú fáraó művészi arany-maszkját. Két német fiatalember meg: „Ez ám a karrier! Hús éves korára! Hány karatos lehet ez az arany?...”

A francia csoportnak is azt mondta az idegenvezető, amit a mi „kalauzunk”, s még számunkra is bántó volt: a francia Augustz Mariette arról nevezetes, hogy megalapította a múzeumot és — sok mindent „elhordott” a Louvre-ba. Egy adat az emberi hálátlansághoz! Mariette nélkül (aki egy emberöltőt leélt a sivatag széli házában, hogy kiássa Sakarra kincseit), aligha lenne meg a múzeum...

Igaz, egyiptomi kincsek vannak a Louvre-ban, az Ermitázsban is Leningrádban meg Berlinben is. Meg a világi sok-sok múzeumában. A legszebb, a legtöbb itt, Kairóban. Ha csak nem a föld mélyén...

P. Szöke Mária

A kara-kumi flotta

Egy évtizeddel ezelőtt csupán mosolyt váltott volna ki, ha valaki karakumi flottáról beszélt volna. Ma már azonban a Kara-Kum csatorna tucatnyi korszerű hajó és soktonnás uszály közlekedik. A hajók közlekedésének koordinálására diszpécser-szolgálatot és javító bázist létesítettek.

Fűtés a cseppkőbarlangban

A világhírű aggteleki Baradla-barlangban kialakított csodálatos szépségű, cseppkővel díszített hangversenyterem közönsége kissé hűvösnek találta a „föld alatti opera” 12 fokal hőmérsékletét. A Borsod megyei Idegenforgalmi Hivatal ezért felkérte az Építőipari Tudományos Egyesület szakembereit a sziklatérlem elektromos fűt-

sének megoldására. A hangversenyek idejére 20 fokal állandó hőmérsékletet akarnak biztosítani.

Egyik elképzelés szerint a nézőtéri ülőhelyek alá miniatűr elektromos fűtőtesteket szerelnék műanyag dobozban, a másik elképzelés szerint kellemes melegt adó fűtőpaplanokat helyeznek majd a padokra. (MTI)

tud sokkal többet, mint más lapok. Azért 27-én megint csak úgy jól hátul, a negyedik oldalon apró betűkkel figyelemreméltó levelet közöl.

„Szegedi fiúk Albániában. Gyűdörgésben írom ezt a levelet. Lehet, hogy nem lesz több. A nemzetközi csapatok táborából írok, holnap kemény harcra van kilátás. Durazzóban, ebben a másfél ezer lelkes kis faluban, ami ugyan mióta Vilmos az albánok fejedelme, fővárosnak számít, most nincs forgalom, sűrű csönd. Mikor nem szólnak az ágyúk. Az utcákon a nagyhatalmak (amelyek akarták, hogy Albánia fejedelemség legyen) tengerész különítményei őröködnének. Olasz, német, osztrák—magyar, orosz tengerész katonák vegzik nehéz szolgálataikat, akik egymással jó barátságban élnek. Mi a konzulátusunkat védjük, amelynek tetejéről fényekkel mennek hajónkra a hírek. A város fölött 5—6 ütegünk áll. A múltkor ütegünket áldozatai a varjak lakmározó prédája volt tegnapig, mikor is a tengerész szanitézek elvették a légrontó holttesteket. A hadihajók eljele is nappali világosságot sugároznak be a városba. Tizenhat hadihajó van itt. A fölkelők többen vannak, mint mi. En meg Mislav Gyula, szintén szegedi fiú, szoktunk otthon lenni. Az albánok természetesen embernek jó feyverők vannak, jó lövedék, pardont nem ismernek. Hazafias üdvözlélt ifj. Erdélyi Mihály. K. u. K. Steurmann S. M. S. Panther. Durazzo.”

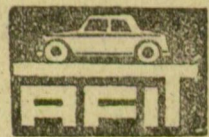
Június 28., vasárnap. Minden újság akkora ástítás, mint szétnyitva a lap.

(Folytatjuk.)

Az IFA W 50-es típusú tehergépkocsik javítója: A XVII. sz. Autójavító Vállalat

karbantartás
középvajítás
nagyjavítás és
fődarabfelújítás garanciával

Kérjük a t. megrendelőinket, hogy idei és 1969. évi igényeiket szíveskedjenek vállalatunkkal mielőbb közölni.

AFIT XVII. sz. Autójavító Vállalat, TURKEVE
Tel.: 34
Telex: 093364

HL. 112

4 DEL-MAGYARORSZAG

VASÁRNAP,
1968. OKTÓBER 13.